

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ג חשוון תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין צג | דף הכולל: שבת קד.
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד סעיף ז'.
מוסר: אהבת חסד - ואפילו אם יש טירחה' עד פרק י"ז.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער האכזריות

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"לא תאמינו דרך מי קיבלתי הזמנה בהיקף של שלושה וחצי מיליון שקלים" | הילד שקיבל פיצה
מהשמים | חמישים ש"ח חיכו חצי שנה בשביל רגעים של קידוש השם | 2015

הסיפור היומי

הערבי נשאר עם הלשון בחוץ. הוא היה המום ממה
שראו עיניו בשידור חי. "אצלנו אין דבר כזה!"
אמר. "אתה צודק" - הודה בפני שכנו לספסל
האוטובוס - "התורה שלכם היא אמת ויציב"...

חמישים שקלים חיכו חצי שנה בשביל רגעים של קידוש השם

עם בנו שיחי', עד שהוציא דבר נאה ומתוקן, שיהיה לעילוי נשמת
הוריו הי"ד. ועכשיו, כמה קשה למצוא לומדים שמתעניינים
בספר. הצעירים לומדים מסכתות אחרות, המבוגרים עסוקים
בספרים אחרים, והנה הוא מצא אותי, בחור צעיר בן שבע עשרה,
שבדיוק למדתי את המסכת. אח, איזה אושר!

החוב העיק עלי, אבל הפתק אבד. לא היה לי שום מושג כיצד
להגיע למחבר. רשמתי את החוב במקום שלא יאבד לי, והתפללתי
להשם שיעזור לי למצוא את בעל חובי ולשלם לו בהקדם את
המגיע לו.

כעבור חצי שנה עליתי על אוטובוס לירושלים יחד עם אחי
הצעיר. מאחורי ישבו בהשגחה פרטית שני זקנים: האחד יהודי,
והשני, להבדיל, ערבי, ושניהם התווכחו על ענייני דת.

לא רציתי להקשיב לשיחת הערבי כדי לא לטמטם את מוחי
בהבליו, אבל שמעתי מעט מדברי היהודי שאמר: "אתם גם
יודעים שתורתנו תורת אמת. לנו יש הוכחות ברורות, ולגויים אין

בין הזמנים. כחמישים אנשים יושבים ולומדים בבית המדרש
שברחוב רבי יהודה הנשיא בברכפלד. והנה נכנס יהודי זקן, זה
שקנה חכמה, וניגש ישירות אלי.

"אתה לומד מסכת מידות?"

כן, ענית. לפני זמן קצר עשיתי סיום על מסכת זו.

"האם תרצה לרכוש ספר ובו פירוש מורחב על מסכתות מידות

ותמיד?"

עניין אותי בהחלט לראות מה שיש לו לחדש בענייני בית

המקדש, אבל נבצר ממני.

כן, אבל אין לי כסף, ענית.

"זה בסדר. תיקח עכשיו את הספר ותשלם לי כשיהיה לך."

הזקן רשם את שמו ואת כתובתו על נייר מזדמן, וקיבלתי ממנו

את הספר 'חיי תמיד'.

הוא התרגש כל כך וסיפר לי בדמעות בעיניו כמה מאמצים

השקיע בחיבור הספר, כמה שנים עמל עליו, כמה יגיעות יגע יחד

מכן הוא פנה אל הגוי בנצחון: "אתה מבין מה שקורה כאן? הנה לך דוגמת מופת לחינוך יהודי טהור. בחור צעיר משלם מיזמתו חוב ישן של חמישים שקלים בלי שאזכיר לו ובלי שאבקש ממנו. למה? כי הוא יהודי, וכך כתוב בתורתנו הקדושה: דין פרוטה כדין מאה". הגוי נשאר עם הלשון בחוץ. הוא היה המום ממה שראו עיניו בשידור חי.

"אצלנו אין דבר כזה להחזיר חוב בלי שנתבקשו. אין! וגם כשמשלמים חלק מהחוב, זה רק בתביעות ובמכות". והוא הודה בפני היהודי בפה מלא: "תורת ישראל היא תורת אמת ויציב!" מיד אחר כך ירד הגוי מהאוטובוס.

חמישים שקלים חיכו חצי שנה בשביל רגעים של קידוש השם.

(גיליון 'השגחה פרטית')

מה למכור. אם תתבונן, גם אתה תודה שרק תורת ישראל אמת ויציב ונכון וקיים וישר".

אחי סובב את הראש ושאל אותי: "אולי היהודי שיושב מאחורינו הוא הזקן שמכר לך את הספר?"
סובבתי את ראשי, אך לא הייתי בטוח. היו לי דמי כיס, ורציתי לשלם לו, לכן קמתי ושאלתי את היהודי: האם אתם חוברתם את הספר 'חיי תמיד'?

"כן, בחור'! למה אתה שואל?"
לפני כחצי שנה הבאתם לי את הספר בבית המדרש ברח' רבי יהודה הנשיא בברכפלד, ועדיין לא שילמתי לכם. יש לי כאן חמישים שקלים, ואני מבקש לשלם את החוב.
הזקן נזכר, לקח את הכסף והודיע שהוא ימחק את החוב. לאחר

טורים ודעות

כששמעתי את הסיפור, התחברתי לדמעות של אותה אם...

Yossi ZeligFlash90

לחילופין הוא יכול להסכים לאותה גרות שהוא עבר בהיותו קטן ולהמשיך מכאן ואילך את חייו כיהודי כשר, מבלי יכולת לחזור בו יותר, לעולם.

"אם הוא אינו 'מוחה' ומסכים ליהדותו, נשלמת הגרות באותו הרגע. אבל באותה מידה הוא יכול לבחור למחות ולהוריד את החזות היהודית ולהמשיך להיות גוי לכל דבר".

בכתה האמא וסיפרה כמה היא חוששת מאותו היום, כמה היא מייחלת שבנה יחליט להצטרף אל דת משה וישראל:

"לכן אני משקיעה את כל כוחי ומרצי שתהא היהדות אהובה עליו. מעולם אני לא מראה לו כל צל של קושי בקיום המצוות, אני רק מראה לו כמה כיף להיות יהודי, כמה כל שבת מוסיפה לנו, כמה תענוג הוא יום השבת בו מתענגים בתענוגים, ברבורים ושלי ודגים. אני נותנת לו להרגיש מאושר בכך שהוא לומד תורה, בכך שהוא 'חָדֵר יַגְלָל' (- ילד של תלמוד-תורה). אני עושה את המקסימום כדי להכין אותו לאותו יום גורלי בו הוא יישאל את שאלת השאלות.

"אני רוצה שיהיה לו כל-כך טוב ביהדותו, עד שלא יחשוב פעמיים לפני שיגיד בהתלהבות: יהודי אני רוצה להיות! בחיים המאושרים והטובים הללו, רצוני להמשיך!"
עד כאן הסיפור.

כששמעתי את הסיפור, התחברתי לדמעתה של אותה אם ולא יכולתי שלא לחשוב: ומה עם הילדים שלנו? מה הם "אשמים" בכך שהם נולדו ליהודים בני יהודים בני יהודים? מה הם "אשמים"

יקותיאל יהודה גנזל

אחד הפיגועים המרכזיים שביצע הקורונה, הוא ללא ספק הבלבול הגדול בחינוך הצאצאים. סגר על סגר הוסגרנו ומוסדות החינוך נסגרו ונפתחו ונסגרו, והחינוך הטהור הושפע.

דווקא כעת טוב להתחזק בסיפור המפעים והאמיתי הבא: מלמד באחת הכיתות בתלמוד-תורה מסוים בארצות-הברית, שם לב על אחד מהתלמידים, שאמו היתה גיורת, שהוא מצליח מאד בלימודו וביראת השמים הנוטפת הימנו. הוא לא יכול היה שלא להתפעל מכך שילד שאמו נולדה כבת נכר, מצליח כל-כך וכל כולו מקשה אחת של דביקות בבוראו, שמחה בתורה, צהלה במצוות.

כשהאם התקשרה ערב אחד למלמד, לגבי בנה, הוא לא התאפק ושאל אותה: "איך? איך הצלחתם לגדל ילד מצטיין בתורה וביראת-שמים, כזה שמאפיל אף על ילדים שהם בנם של קדושים?"

האם גילתה למלמד סוד גדול:

"הבן הזה שלומד אצלך, לא נולד כיהודי. הוא נולד כגוי, התגיירתי כשהיה תינוק. ההלכה היהודית פוסקת שאפשר אכן לגייר ילד קטן, אולם עדיין אין הגרות נשלמת עד יום היותו גדול. "לפי ההלכה אנו צריכים להמתין ליום בו מלאו לו שלוש-עשרה שנים, בו ביום נכניס אותו לחדר ונשאל אותו שאלה דרמטית ביותר. נספר לו שהוא נולד כגוי ונאמר לו שיש לו זכות למחות ולהסיר ממנו את הגרות ולהמשיך בשגרת חייב כגוי, או

האם זה לא אומר שעלינו להציב נגד עינינו מטרה אחת בלבד: להראות להם כמה מתוקה היא היהדות, כמה אהוב ונחשק להיות יהודי. להקפיד שכל שבת, כל חג, כל מצוה, תהיה חגיגה בבית.

שהם נולדו כיהודים? מה הם "אשמים" בכך שבהגיע יום הולדתם השלושה-עשר, אנחנו נתעסק רק בתפילין ובחגיגה ולא בשאלה דרמטית כל-כך?

על דא ועל הא

"תעשה טובה לעצמך, אל תשלח אלי לקוחות לקבל המלצות", אמר לי הלקוח המאוכזב. "לדעתי אתה לא יודע את העבודה". השבתי לו: תעשה לי טובה ואל תשלח אלי לקוחות, הקב"ה שולח לי די והותר...

ולא תאמינו דרך מי קיבלתי הזמנה בהיקף של שלושה וחצי מיליון שקלים...

לאחר שהדירה היתה מוכנה, פרסם בעל הדירה שיש לו דירה פנויה להשכרה לחגי תשרי. לא עבר זמן רב וגביר גדול מוויליאמסבורג שהגיע לארץ ישראל לרגל חגי תשרי, ביקש לשכור את הדירה, והדירה הושכרה לו כדת וכדין. בהיותו בדירה נתפעל הגביר מעיצוב הפנים, הוא התקשר למשכיר וביקש לדעת מי עשה את העיצוב. הלה הפנה אותו אלי, והגביר חתם אתי על עסקא של שלוש וחצי מיליון שקלים! ללמדנו, שאם האדם בוטח בהקב"ה, הקב"ה יכול לשלוח לו את פרנסתו במלואה מאותו מקום שאחרים בטוחים שאי-אפשר שתבוא משם. אמנם מחויבים אנו לעשות השתדלות כפי שאנו מחויבים ליתן צדקה, אבל אין להשתדלות שום כוח עצמי להביא לנו את פרנסתנו.

(גיליון הביניי)

סיפר הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א מעשה ששמע מיהודי העוסק לפרנסתו בעיצוב חדרי הפנים של הדירות: פעם הזמין יהודי מחו"ל את שירותיי בשביל דירה אחת שיש לו בארץ ישראל. הכנתי לו תוכנית משורטטת היטב, אך האיש לא היה שבע רצון. הכנתי לו תוכנית שונה, ושוב לא היה שבע רצון. כך הכנתי לו תוכנית שלישית ורביעית ואף אחת מהן לא מצאה חן בעיניו. לבסוף הוא השתמש בתוכנית האחרונה, וכששאלתי אותו מה הוא אומר עליה, ענה לי שהיא כשרה 'בדיעבד', ושאעשה טובה לעצמי אם לא אשלח אליו לקוחות כדי לקבל המלצות על עבודתי, כי לפי דעתו אינני יודע את המלאכה. אמרתי לו בבטחון: דע לך שאיני צריך שתשלח לי לקוחות. הקב"ה שולח לי די והותר. עשה לי טובה ואל תשלח לי לקוחות...

קול העם

בערב התקשר אלי אותו חבר ואמר לי: "אתה הרי אוהב לשמוע סיפורי השגחה פרטית, נכון?" - נכון מאוד! השבתי. "אז תקשיב טוב"...

שני סיפורי אמונה מכלי ראשון

מגשים שובי לב עם נשמה מיוחדת בתוך העיצוב. אולם חג השבועות התקרב ולא היתה אפילו הזמנה אחת. עשיתי השתדלות, ביקשתי מחבר להעביר הודעה, ועוד כמה מבני המשפחה פרסמו הודעה על אפשרות להזמין מגשי פירות, וציפינו לישועה. הסברתי לאשתי שה'בית הלוי' ב'פרקי ביטחון' כותב, שהצדיק משתדל במקום אחד ויודע שהתוצאה יכולה להגיע ממקום אחר. ואנו את שלנו עשינו.

לאחר שנים של עבודה במשרדים, התייעצנו אני ורעייתי עם האדמו"ר שלנו, והוא הכריע את הכף שתמצא עבודה מהבית, שהלוא פרנסה מלמעלה ואיננו מצווים כי אם על השתדלות, ומה זה משנה אם ההשתדלות נעשית בבית או מחוץ? בעקבות אותה החלטה הלכה אשתי ללמוד קורס סידור מגשי פירות, שזה תחום שמשך את ליבה, בפרט שאנחנו משפחה של מכניסי אורחים ותמיד היא מכינה מגשים יפים של פירות לאורחים. והנה הגיע היום והיא סיימה את הלימודים והתחילה להכין

לפני שהלך הצעתי לו שייקח למשפחה שני מגשים של פיצה ושתייה, כך שלילדים תהיה ארוחת צהריים מוכנה בבית. הוא שמח על הרעיון ואכן הביא להם את המגשים מהחנות שלי. בערב הוא התקשר אלי ואמר: "אתה הרי אוהב לשמוע סיפורי השגחה פרטית, נכון?" נכון מאוד! השבתי.

"אז תקשיב טוב. לקחתי את המגשים והשארתי שם בבית והלכתי. בערב קיבלתי טלפון מהבן שבכיתה ח', שסיפר לי שכל פעם שיש לו מבחן גדול אבא מוציא אותו לפיצה. 'היום היה לי מבחן כזה, וכל היום הייתי עצוב. ידעתי שהיום לא יהיה פיצה, כי אין אבא בבית שיכול להוציא אותי."

"כשהגעתי הביתה וראיתי את הפיצה, כל כך התרגשתי שה' דאג לי במיוחד. זה לא העניין של הפיצה כמו ההרגשה שה' דאג לי!!! ותודה לך שהיית השליח המיוחד של ה'!!!"

בעל המעשה: ב. ש.

(טיב הקהילה)

ברגע שקבלנו בהכנעה את רצון ה', אשתי קיבלה טלפון מלקוח שביקש להזמין דחוף עשרים מגשי פירות מפוארים, וחלקם מפוארים עוד יותר מהמוצק... הכנו את המגשים ושמתנו על הישועה שהגיעה ברגע האחרון באופן בלתי צפוי.

המיוחד בסיפור הזה הוא, שמכל ההודעות ששלחנו והגיעו להרבה מאוד אנשים, לא נכנסה הזמנה אחת, ואילו אותו לקוח שהזמין את המגשים, בכלל לא היה ממקבלי ההודעות, אלא החליט פתאום להזמין על מנת לשלוח לאנשים שלו שהיה חשוב לו לשמח אותם.

בעל המעשה: נ.ד.ב.

פיצה משמים

יום אחד חברי הגיע לבקר אותי בעסק שלי. שוחחנו על דא ועל הא, ובין הדברים הוא סיפר לי על חברו הטוב שעבר אירוע לב ובקושי הצילו את חייו, והוא, שהיה חברותא שלו שש שנים, עכשיו צמוד אליו ולבני משפחתו לסייע להם בכל מה שאפשר.

על הא ועל דא

בשבוע שעבר יצאתי מעיר מגורי, לראשונה מאז ר"ח אלול, להשתתף בחתונה בשכונת בית וגן הירושלמית. כשהזרתי אמרו לי בני-ביתי: "אתה קורן מאושר, מה קרה?" הלכתי לבקר בישיבה, עניתי - "אהה, הכל ברור"...

"רוח אפינו" - הישיבה בעידן הקורונה

חדרי השיעורים, המסדרונות ואפילו חדר הפנימיה בו שהיתי כמה שנים ונותר כפי שהיה.

"כאן ישבת בתפילות ובסדר מוסר", אמר לי הגר"א שטראוס שליט"א, משגיח בישיבה, שישב ולמד באותו הספסל כשהגעתי כעת לישיבה, "וכאן, ממש ליד מקום מושבך, ישב ר' גדליה"...

נו, איך אפשר לשכוח? אני עונה, מתיישב על אותו המקום ומביט בערגה לעבר הטור הימני, ספסל שלישי, שם ישבתי כמה שנים ב'סדר עיון'. על אדן החלון עדיין ניצב לו הש"ס-פנינים, שליווה את 'סדרי העיון' שלי באותם ימי זוהר מענגים.

'זר לא יבין זאת'. זאת ההגדרה המדוייקת. זאת התחושה של כל בוגרי הישיבות לדורותיהם, שעזבו את הישיבה לפני שלושים, ארבעים, חמישים או שישים שנה, ועדיין חיים ונושמים את הישיבה.

כל בוגר יחידה בצבא, בוגר אוניברסיטה, 'מדרשיה' או מוסד לימודים, בפרט עם חיי פנימייה מלאים, לא שוכח לרגע את חבריו של אותם הימים, את החוויות, התחושות, הסיפורים והתקריות הנעימות והלא-נעימות. אבל בוגרי הישיבה חווים את השנים בהן הם עיצבו את עצמם, למדו בהתמדה, עמלו בריתחא דאורייתא ובדיבוק חברים ושתו בצמא את דברי תורתם ולקחי מוסרם של

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה, שנאמר ואברהם זקן באימים, יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה היה שנאמר ויהי כי זקן יצחק, יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה היה, שנאמר ועיני ישראל כבדו מזקן. אליעזר עבד אברהם זקן ויושב בישיבה היה, שנאמר ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו (יזמא כח, ב)

בשבוע שעבר יצאתי, לראשונה מאז ראש חודש אלול, מחוץ לעיר מגורי, להשתתף בחתונה מועטת משתתפים, כמנהג ימים טרופים אלה, בשכונת בית וגן הירושלמית. כששבתי הביתה אמרה לי עזרתי: "אתה קורן מאושר. מה קרה?" הלכתי לבקר בישיבה... עניתי.

"אהה, הכל ברור"...

לפני למעלה מעשרים שנה עזבתי את 'קול תורה', הישיבה הגדולה בה למדתי, ועדיין, כשאני שב לישיבה וחוזר ממנה הביתה, אינני מסוגל להסתיר את האושר, הכמיהה, הגעגוע והאהבה האין סופית לישיבה.

חוץ מחלק מצוות הישיבה ששהה ב'סדר שלישי, הרי לא הכרתי שם אף בחור. ובכל זאת, האוויר, האווירה, היכל הישיבה,

מרבצי התורה, ראשי הישיבה, הר"מים והמשגיחים.

לא מדובר רק בתחושות נוסטלגיה האופפות כל בוגר מוסד, בו חווה כמה שנים יפות בימים בהם היה צעיר ונמרץ, ללא עול משפחה ופרנסה. מדובר בתחושות השייכות רק לבני הישיבה, שמרגישים שעם כל המטען הלימודי והרוחני שאספו ואגרו במשך השנים, הרי שבעצם הכל נזרע והושרש שם, בישיבה הקטנה ובישיבה הגדולה. זהו מקור חיותם.

איך אפשר להסביר זאת לעם שבשדות, לאחינו התועים, לכלי התקשורת המשסים בנו? אי אפשר. "אילו ידעתיו - הייתי", כותב הרמב"ם. אם יש לך את התחושות והרגשות, יש לך אותם. אם אין לך - לא נוכל להסביר לך. כשם שאי אפשר להסביר לעיוור צבעים מהו צבע, כפי שלא ניתן להסביר מהו כאב ראש לאדם שמעולם לא כאב לו הראש. כך לא ניתן להבהיר באמת לאלו שלא זכו, מהי ישיבה בשבילנו. "זר לא יבין זאת".

בביקורי בישיבת 'קול תורה', העניק לי הגאון רבי אפרים שטראוס שליט"א, משגיח בישיבה ומחבר ספרי 'נאות אפרים' על הרמב"ם, את ספרו 'נאות אפרים' - פניני הדרכה. הספר כולל פרקי הדרכה מדברים ששמע המחבר שליט"א מרבותיו - רבותינו, מרנן בעל האבי עזרי, האיילת השחר, הגרש"ז אויערבאך והגר"ג איזמן, זכר צדיקים לברכה, ולהבחל"ח מרן בעל הדרך אמונה שליט"א ועוד.

והנה קטע נפלא מהספר ממור"ר המשגיח הגה"צ רבי גדליה זצוק"ל, דברים שלענ"ד מאד אפיינו את משנתו. הדברים עוסקים בבחור שנפל לשפלות הדעת בגלל מעשים לא טובים שעשה. רבי גדליה איזמן זצ"ל אמר לומר לו את הדברים הבאים:

"אדם שנכשל בחטא, אף שהדבר חמור, אבל אין צריך להישבר מזה, כיון שכאשר יגדל יעשה תשובה ויתכפר לו. אבל בן ישיבה צעיר שאינו מתעלה, הרי מאבד בזה את כל מדרגת הנצח שלו, כי יכול היה להתעלות בשנים הטובות ביותר בחייו ולא התעלה, ואם כן, במה יתכפר לו?! הרי לא התעלה כפי מה שהיה יכול להתעלות".

כשכל העולם שמבחוץ עוסק בחסרון הכואב ב'על המחיה ועל הכלכלה' ושאלת ה'כסף מנלן' שהביאו הסגרים וההגבלות של צווי הממשלה ומומחי הרפואה, אנחנו עוסקים בשאלה הקיומית והגורלית לנו, קיום הישיבות.

בוודאי שהנושא הוא קיום העולם בכח התורה הקדושה, בכך ש"אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתיו", בידיעה ש"ותלמוד תורה כנגד כולם", שהתורה הקדושה מגנא ומצלא ושכל מילה של תורה היא מעל הכל ושעוון ביטול תורה חמור מכל, עד שאמרו חז"ל שויתר הקב"ה על עוון ג' העבירות החמורות ולא ויתר על ביטול תורה.

אך ללמוד הרי אפשר גם בבית. אלפים ורבבות הרי למדו תורה

גם בבתים, במרפסות ובחצרות, עמלו ויגעו, דרך הטלפון ועם דפי 'מראי מקומות', שיעורים מוקלטים ועוד אמצעים נפלאים. אך הלימוד בהיכלי הישיבות אינו רק קיום מצוות עשה של תלמוד תורה, אלא גם בית היוצר וכור ההיתוך לכל יהודי. זה המקום, כפי שאמר רבי גדליה זצוק"ל, בו "יכול היה להתעלות בשנים הטובות ביותר בחייו".

לא מדובר רק בשיעור, תפילה, חברותא או סטנדר. מדובר באוירה קבועה, 7/24, של "בית היין". המקום המיוחד בו צעיר מגדל ומרומם את עצמו, על ידי כל מה שהישיבה מספקת לו, כולל ההיכל, האווירה, הרינתחא דאורייתא, השיעורים, השיחות, ה'תפילה בישיבה', סדרי המוסר וה'מעריב' שלאחריו, וכן, גם התחרות הבונה, ה'קנאת סופרים', הלחץ הלימודי המרומם, הרצון להידמות לבחורים המצויינים והלמדנים, החבורעס', הקשר עם צוות רבני הישיבה, ה'ליל שיש' והשישי-שבת, ואפילו החדר וחברי החדר, הארוחות המתובלות בדברי תורה ובשיחת חולין של בני ישיבות, הסעודות וזמירות השבת, ועוד מרקם שלם של תחושות ומעשים.

לא מדובר רק בשעות לימוד, תפילה ומוסר. מדובר במכלול שלם שהישיבה מספקת. מבחינתנו, אלו שנים שלא יחזרו. למרות כל המאמצים והרצון הטוב, אי אפשר להשיב לבן ישיבה 'זמן חורף' אבוד.

"עיקר החיזוק הוא להיות מונח בתורה" (מרן רבינו בעל אבי עזרי זיע"א, נאות אפרים - פנינים, עמוד קסב). כולנו צריכים להיות מונחים יותר ויותר בלימוד. בכל זמן ומצב, בכל גיל, עיסוק וחבלי טרדות. אך ברור כשמש שהזמן האידיאלי ביותר להיות בו מונחים בלימוד, הוא תקופת הישיבה, בה הבחור נמצא כל היום, ברציפות ארוכה, בד' אמות של תורה, ללא דאגות משפחה ועול הפרנסה. ערכן של שנים מאושרות אלה, לא יסולאו בפז!

לא מדובר רק על ישיבות גדולות. גם בני הישיבות הקטנות הם דור העתיד שלנו. שלוש שנות הישיבה הקטנה חרוטים בלבבו של כל בן תורה לנצח, על כל המטען הלימודי והרוחני האדיר שבו. אלו שנות הזריעה והנטיעה, הגדילה הראשונית. כאן בונים את היסודות, את עומק הפשט, את היסודות הלמדניים ללימוד התורה של כל החיים.

השיעורים והסדרים, פנים אל פנים, הם נשמת אפה של הישיבה לצעירים, אף הרבה יותר מהשיעורים והסדרים של בחורים מבוגרים יותר, המסוגלים יותר לשחות לבדם בים התלמוד. ועוד לא דיברנו על שנת שיעור ג', השנה המכריעה ביותר של בן הישיבה הקטנה, בה הוא מכשיר את עצמו לישיבה הגדולה ואמור לעמוד בפני כור המבחן.

וכן, "זר לא יבין זאת"....

(ביטאון אספקלריא)

האם מחויב אדם לתחוב אצבעו באוזניו במקרה שיש לו ספק שמא ישמע לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

של תחיבת האצבע באוזניו כדי לא לשמוע לשון הרע, ועל כן טוב לו בכבודות השמיעה, כי אין לך אדם שיאבה להגביה קולו בשביל להשמיע לשון הרע (חפץ חיים על התורה עמוד רע"א).

וחיוב זה של הנחת אצבעו באוזנו, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני לשון הרע עמוד שס) שהוא אפילו אם הדיבור אסור רק כלפי השומע ולא כלפי המספר, וכגון שהמספר מדבר עם אדם אחר על פלוני לתועלת. ועוד הוסיף, שמסתבר שחיוב זה הוא רק כשכבר ששומע דבר איסור, שאז מחויב לשים אצבעו באזנו, אבל כשיש ספק אם ידברו לשון הרע, אין מחויב בזה עד שישמע שמתחילים לדבר לשון הרע, שאל"כ אין לדבר סוף, שיחשוש בכל פעם שמא מדברים לשון הרע.

בסעיף ה' (מכלל ו' בהלכות לשון הרע) כותב ה'חפץ חיים' שאדם שישב בחבורת אנשים שהתקבצו לענין מה, והתחילו לדבר דיבורים אסורים, והוא משער שדברי תוכחתו לא יועילו להם מאומה, אז אם יכול ללכת משם, או להניח אצבעו באוזניו - עושה בזה מצוה גדולה. וראה שם המשך דבריו מה יעשה אם אינו יכול לעשות את שני הדברים הללו.

בביאורים ומוספים מביאים את המסופר על החפץ חיים, שלעת זקנותו כשכבדה שמיעתו, שאלו פעם רב אחד מדוע אינו הולך לרופאים כדי שיטפלו ויקלו על שמיעתו, והשיב לו, כי איסור לשון הרע הוא בין בדיבור ובין בשמיעה; בדיבור יכול הוא להיזהר, כי הדיבור ברשותו של האדם, ברצותו מדבר וברצותו שותק, אבל השמיעה אינה ברשותו, ובזה צריך תחבולות

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד הכינו לחם הפנים במדבר, והרי לא היה להם קמח?

עירובין צג

כיון שהותרה הותרה

בערב שבת - היה כשר לכל השבוע ולא נאמר בו האיסור "ולא תותירו ממנו עד בוקר". אלא שה"שפת אמת" הכריע ספק זה לאיסור. (וכך יש להוכיח מלשונו והרמב"ן בפרשת בשלח, שכתב: "התיר להם 'אכלוהו היום' יום זה בלבד").

אמנם בספר "כתר היהודי" (ליקוטים מהיהודי הקדוש מפשיסחא - בסופו), כתב שאולי ניתן להוכיח ממה שהסתפקו בני ישראל מהמן בסוף ארבעים שנה לאחר שפסק מלרדת, והרי היה זה מן הנוותר? ורצה גם כן ליישב בדרך זו, שאולי היה זה מן המן שירד בערב שבת ועליו נאמר "כיוון שהותרה הותרה". אולם דחה זאת, שכן יתכן לומר שדוקא בזמן שעוד ירד המן היה איסור להותיר ממנו כדי שיחיו בבטחון ואמונה ולא ידאגו דאגת המחר, אולם לאחר שפסק מלרדת - לא נאמר בו האיסור כלל.

(ע"פ 'שלל רב' - פרשת אמור)

יש נידון בראשונים אם היה לחם הפנים במדבר וממה הכינו אותו, כי הרי במדבר לא היה קמח אלא רק מן. יש דעות שהכינו את לחם הפנים מן המן שירד מן השמים. האדמו"ר בעל ה'אמרי אמת' מגור דן בזה בחלופת מכתבים (מכתבי תורה מכתב קיב) ומקשה על כך ב' קושיות: א. הרי מפורש בפסוק (ויקרא כד ה) "ולקחת סולת"? ב. הרי לחם הפנים נותר על השולחן שבעה ימים ואילו במן נאמר "לא תותיר וממנו עד בוקר", ונאסר באכילה ולא יתכן א"כ שעשו את הלחם הפנים מן המן.

ואומר האמרי אמת, ידוע שאף שנאסר להותיר מן המן ליום המחרת, מכל מקום בערב שבת הותר לשמרו ולאכלו בשבת. והסתפק אביו, האדמו"ר בעל "שפת אמת" לגבי אותו מן שירד בערב שבת, האם נאמר בו הכלל "כיוון שהותרה הותרה", ושוב יהיה מותר לשמרו ולאכלו ימים רבים - ולא רק בשבת? אם נאמר שאכן כך הדין, יהיה ישוב נפלא לקושיא, שכן לחם הפנים שנאפה

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב מאיר שפרוך שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב חיים שמרלר שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/11

הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב יצחק לובינשטיין שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

הרב אריה זילברשטיין שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב אפרים סגל שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הר' אברהם פוקס הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב מרדכי שלמה פריינד שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1 3 1

הרב אריה זילברשטיין שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/5

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם ניתן לעשות 'עירוב תבשילין' בגבינה?

וממילא, לאחר העירוני נחשב גם המאכל כתבשיל. ויש שכתב שאף 'פיסטור' נחשב כבישול לענין העירוב, ולדעתו, ניתן לעשות את העירוב במאכלי החלב התעשייתיים שבזמננו, שכולם עוברים פיסטור. ומאכל שלא עבר בישול או צלייה וכדומה, אלא הוכשר לאכילה באמצעות מליחה בלבד - כמצוי בדגים מסוימים - אינו נחשב כתבשיל לענין העירוב.

[שו"ע תקכו, ה, ומשנ"ב יג ויז; ביאורים ומוספים דרשו, 21, 23 ו24]

כפי שלמדנו, את 'עירוב התבשילין', יש לעשות בתבשיל ובמאפה. 'תבשיל', אין פירושו דווקא מאכל מבושל, אלא אף מאכל צלוי, כבוש, או מעושן, דינו כתבשיל לענין זה. וצריך שהמאכל יהיה ראוי לגמרי לאכילה, אך אם הוא מבושל חלקית, או צלוי חלקית, וראוי לאכילה רק בשעת הדחק, יתכן שלא ניתן להשתמש בו לעירוב. ומאכל שהדרך לבשלו אינה בכלי על גבי האש, אלא בעירוני מים רותחים עליו בלבד - העירוני נחשב כבישול לכל דבר,

מדוע אסרו חכמינו ז"ל לאכול מאכל שהתבשל בידי גוי?

וסיבת ההבדל בין שתי ההלכות היא - שבבישולי גויים, האיסור נועד למנוע קירבת דעת בין ישראל לגויים, וכאשר אין תועלת בפעולת הבישול להכשרת האוכל לאכילה, אין אכילתו גורמת לקירבה; אבל בעירוב תבשילין, הדבר תלוי ב'שם' תבשיל, ושם זה ישנו לכל מאכל מבושל. ומאכל הראוי לאכילה ללא בישול, והבישול מגרע מטעמו, יתכן שאינו נחשב כתבשיל אף לענין עירוב תבשילין.

[שו"ע תקכו, ה, ומשנ"ב יח-יט; ביאורים ומוספים דרשו, 24-25]

מאכל מבושל הראוי לאכילה ללא בישול - כגון תפוח עץ - ובישולו, הריהו נחשב כתבשיל לענין 'עירוב תבשילין'; ובלבד שנהוג לאוכלו במקום זה כתוספת לפת, ולא כארוחה בפני עצמה, (ראה תקציר לאתמול). אולם, לענין האיסור מדרבנן לאכול מאכל שהתבשל בידי גוי (ראה שולחן ערוך יורה דעה סימן קיג) - מאכל הראוי לאכילה ללא בישול, שהגוי בישלו, אינו נחשב כתבשיל, ומותר באכילה.

איזה נוזל די בשמונה עשרה דקות כדי להחשיב את המאכל שהושרה בו למבושל?

לענין העירוב, (ראה לעיל). ואם הנוזל הוא ה'ציר' היוצא מהבשר בשעת מליחתו, שהוא מלוח מאוד - די בשהייה מועטת כפי הזמן הדרוש לתחילת רתיחתו על גבי האש, כדי ליצור כבישה הנחשבת כבישול; ונחלקו הפוסקים אם משך זמן זה הוא שמונה עשרה דקות, או פחות מכך. ויש אומרים, שדין החומץ כדין הציר המלוח.

[משנ"ב תקכו, טו; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

כלל כללו חכמינו ז"ל בכל התורה כולה: 'כבוש כמבושל'. והיינו, מאכל ששהה בתוך נוזל במשך עשרים וארבע שעות רצופות, דינו כאילו התבשל בנוזל זה. וכן כלי שהיה בתוכו נוזל במשך עשרים וארבע שעות רצופות, דינו כאילו הנוזל התבשל בתוכו, לענין 'בליעת' טעם האיסור בכלי.

כלל זה נוגע לכל איסורי המאכלים, כגון חמץ ובשר בחלב; וכן לענינים אחרים בהם נדרש בישול, וכגון 'עירוב תבשילין' - שכבישה של עשרים וארבע שעות מעניקה למאכל שם תבשיל

* 'עירוב תבשילין', לא ניתן לעשותו בכל התבשילים, אלא רק בתבשיל ש'מִלְפְּתִים' בו את הפת, דהיינו שהוא בא כתוספת לאכילת פת, כגון ביצים מבושלות; ולא בתבשיל שנאכל בפני עצמו לשביעה, כגון תפוחי אדמה. השיעור המינימלי לגודל התבשיל, הוא - 'כזית', ואם לאחר עשיית העירוב התמעט התבשיל עד לפחות מכזית, הריהו בטל.
* נהגו להשתמש בפת של 'עירוב תבשילין', כ'לחם משנה' בסעודות ליל שבת ושחרית של שבת, ולאוכלה בסעודה שלישית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

בשר חי בזמננו - האם הוא 'מוקצה' בשבת?

מצויה כלל: יש אומרים שאף בשר עוף הוא מוקצה; יש אומרים שבשר בהמה הוא מוקצה, ואילו בבשר עוף ניתן להקל בשעת הצורך; ויש אומרים שאם הבשר היה קפוא בשעת הכניסת השבת, הריהו מוקצה אף לאחר שהפשיר. אך יש אומרים שגם בזמננו נחשב בשר חי - לפחות של עוף - כראוי לאכילה, ואינו מוקצה.

[ביה"ל תק, ג, ד"ה וטוב; ביאורים ומוספים דרשו, 30]

בזמנים עברו, היו כאלו שנהגו לאכול בשר חי. ואמרו בגמרא, שלכן אינו נחשב ל'מוקצה' בשבת, שהרי הוא ראוי לאכילה. ונחלקו הפוסקים אם כוונת הגמרא דווקא לבשר עוף, או אף לבשר בהמה, שהוא קשה יותר, וקשה לאוכלו כשהוא חי; ולהלכה, בשעת הדחק ניתן להקל.

ברם, נחלקו הפוסקים בנוגע לזמננו, שאכילת בשר חי אינה

הלוח היומי

כ"ג בחשוון | רבי רפאל יוסף ב"ר חיים חזן זצ"ל, אב"ד באיזמיר, בעל חקרי לב, מערכי לב, קונטרס הזכרונות ועוד

היום הוא יו"ט במגילת תענית על שהוסר הסורג מהעזרה. "מפני שבנו גוים מקום בעזרה, והיו מעמידים בתוכו אבנים טובות שתהיינה מונחות עד שיבוא אליהו ויעיד עליהן אם טמאות ואם טהורות הן, ונמנו עליהם וגנזו אותן. ובאותו יום שגנזו עשאוהו יום טוב"

יארצייט:

תקפ"א: רבי רפאל יוסף ב"ר חיים חזן זצ"ל, אב"ד באיזמיר, בעל חקרי לב, מערכי לב, קונטרס הזכרונות ועוד.
תרס"ה: רבי אברהם חיים ב"ר מנחם מנדל הורביץ זצ"ל, מלינסק.

תרע"ב: רבי יהוסף ב"ר צבי הלוי רוטנברג זצ"ל, האדמו"ר מקוסון ובעל בני שלשים.

תר"ץ: רבי משה ב"ר יעקב לייב מידנר-מיישקין זצ"ל, תלמיד בעל יסוד העבודה מסלונים ומנהלה הרוחני של ישי' ברנוביץ.

תשס"ז: רבי צבי הירש ב"ר שמואל מרקוביץ זצ"ל, ר"י קרלין סטולין ובעל בנת יבות האמונה.

יארצייט הגה"צ רבי משה ב"ר יעקב מידנר

אין יום בלי חסד

הרה"צ רבי משה מידנר סיפר: פעם בלכתי ברחוב, עצר לידי בעל עגלה והציע שהוא יקחני לביתי, והשבתי שאין לי צורך כיון שביתי קרוב, אך הוא התחנן אלי שהוא יקח אותי והסביר ואמר שהוא שמע מהרה"ק רבי משה מקוברין שאמר: "יום שאין עושים בו טובה ליהודי, אינו נחשב ליום" ועדיין הוא לא זכה היום לעשות טובה ליהודי.

(זכרון עז להרע"ז וינברג ח"ב עמ' נח)

נשתדל לחפש דרכים איך להיטיב עם הזולת, ולא נעשה חסד רק כאשר מבקשים מאיתנו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il